מחוון: מבחן מסכם – מסכת תענית: חוני המעגל

1. **חלק א – 6 נק' לכל תשובה נכונה**

ב – "עָג עוּגָה וְעָמַד בְּתוֹכָהּ"; רש"י: "שורה עגולה כמו עוגה שהיא עגולה".

2. **ב** – "יָרְדוּ בְּזַעַף, עַד שֶׁכָּל טִפָּה וְטִפָּה כִּמְלֹא פִּי חָבִית".

3. **ב** – "כָּךְ מְקוּבָּלַנִי שֶׁאֵין מִתְפַּלְּלִין עַל רוֹב הַטּוֹבָה", ואחר כך "אַף עַל פִּי כֵן, הָבִיאוּ לִי פַּר הוֹדָאָה".

4. **ב** – רש"י: "לשכת הגזית – סנהדרין".

5. **א** – רש"י: "אם אין חביריו של אדם נוהגין בו כבוד כבתחילה נוח לו שימות".

6. **חלק ב**

(8 נק') נים = נרדם; בר בריה = נכדו (בן בנו); לא הימנוהו = לא האמינו לו; חלש דעתיה = נחלש, נעצב.
ניקוד: 2 נק' לכל תרגום נכון; תרגום קרוב – 1 נק'.

7. (8 נק') רש"י: "שמנדין על כבוד הרב שהטיח דברים ואמר לא כך שאלתי"; ועוד – חשש לחילול שם שמים בגלל השבועה (ההשוואה לאליהו). לא נידה אותו כי הוא חוני – "ואדם גדול" (רש"י), וה' עושה את רצונו ("מתחטא לפני המקום").
ניקוד: 4 נק' – הסיבה לנידוי (אחת מהשתיים מספיקה ל-3, שתיהן – 4); 4 נק' – למה לא נידה.

8. (7 נק') במשל, בן מבקש מאביו בקשות קטנות (רחץ אותי, תן לי אגוזים...) והאב עושה רצונו. רש"י: "לשון חטא" – הבן מתנהג שלא כראוי. הסבר נוסף (פירוש שלנו): הבן מתפנק מתוך קרבה וחיבה לאביו.
ניקוד: 3 נק' – המשל; 2 נק' – רש"י; 2 נק' – ההסבר הנוסף.

9. (7 נק') רש"י: "השתדל שלא נמות ברעב מפני עצירת גשמים" – בקשו שימשיך להתפלל עד שיירדו גשמים של ממש. הם האמינו שלתפילתו של חוני יש כוח מיוחד.
ניקוד: 4 נק' – פירוש רש"י; 3 נק' – מה זה מלמד.

10. **חלק ג**

א. (8 נק') שאל: תוך כמה שנים העץ נותן פרי? האיש ענה: שבעים שנה. חוני תמה: האם אתה בטוח שתחיה שבעים שנה ותאכל ממנו?
ניקוד: 4 נק' – השאלה והתשובה (שבעים שנה); 4 נק' – מה הפליא את חוני.
ב. (8 נק') כמו ששתלו לי אבותיי – אשתול גם אני לבניי.
ניקוד: 8 נק' לתרגום מלא; 4 נק' לתרגום חלקי (חצי משפט).
ג. (9 נק') הקשר: גם החרוב וגם גלות בבל הם "שבעים שנה" – זמן ארוך מחיי אדם אחד. הנוטע עושה דבר שהוא עצמו אולי לא יראה את פירותיו, למען הדור הבא. הסבר (פירוש): כל דור נהנה ממה שהקודמים שתלו, ושותל למי שיבוא אחריו.

ניקוד: 4 נק' – הקשר "שבעים שנה"; 5 נק' – לקח על דורות, מנוסח בבירור.

11. **חלק ד**

תשובה פתוחה. תשובה טובה מקשרת לסיפור החרוב (נטיעה לדור הבא) ולסוף הסיפור (חוני שלא הכירו ולא כיבדו אותו), ומציעה מעשה ממשי (לצרף מישהו למשחק, לפנות לתלמיד חדש, ללמוד בחברותא). שימו לב לרגישות כלפי תלמידים שחוו אובדן או בדידות.
ניקוד: קישור לסיפור החרוב – 5 נק'; קישור ל"או חברותא או מיתותא" והצעה ממשית – 6 נק'; כתיבה מסודרת ומנומקת – 4 נק'.

סיכום הניקוד: חלק א 30 · חלק ב 30 · חלק ג 25 · חלק ד 15 = 100 נקודות

מסכת תענית · כיתות ז'-ט' · מבחן מסכם · המורה החדש